

ПРИНЦИПИ РОЗМІЩЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ БЛАГОУСТРОЮ ВУЛИЧНО-МАГІСТРАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ МІСТ

Т. П. ЛИТВИНЕНКО, І. В. ТКАЧЕНКО,

*Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка, (м. Полтава, Україна)*

E-mail: litta2510@gmail.com

Розміщення елементів благоустрою вулично-магістральної мережі міст України потребує удосконалення. Частина вуличного-дорожнього середовища надмірно насичена окремими елементами благоустрою, розміщення яких архітектурно невпорядковане. В результаті цього виникає інформаційне перевантаження та психологічне напруження водія, пасажирів та пішоходів. Також не завжди враховується взаємне розташування елементів благоустрою різних груп. В результаті зустрічаються випадки, коли один об'єкт заважає сприйняттю іншого. Перераховані недоліки можуть призвести до дорожньо-транспортної пригоди та впливають на естетичне сприйняття вулично-го середовища в цілому.

При розміщенні елементів благоустрою вулично-магістральної мережі міст важливо керуватися наступними принципами.

Принцип морфологічного структурування простору вулично-магістральної мережі міст полягає в комплексному врахуванні функціонально-технологічних, ландшафтних і візуальних факторів і характеристик, що дозволяє об'єднати простір вулиці в червоних лініях та простір прилягаючої відкритої території єдиним поняттям *просторового коридору вуличного середовища*.

Принцип врахування візуального сприйняття просторового коридору вулиці поділяється на детальніші принципи. *Принцип врахування швидкісного характеру вулиці* – під час руху замість однієї зафіксованої видової картини перед водієм та пасажирами змінюється велика кількість картин, в певних часових проміжках, обумовлених швидкістю руху. *Принцип прямого та зворотнього руху* – проектувальник, обираючи напрямок траси, визначає майбутні видові картини даного маршруту в прямому та зворотньому напрямку одночасно, які незначно змінюються при спрямуванні суб'єктами руху погляду на різні точки сприйняття. Подорожуючі можуть відчути однакові враження під час подолання маршруту повторно. *Принцип деформації простору* – під час руху водію та пасажирам здається, ніби весь простір навколо рухається, а вони залишаються нерухомими. Змінюються параметри простору, при наближенні до придорожніх об'єктів їх розміри збільшуються, при віддаленні – зменшуються. *Принцип врахування емоцій-*

но-психологічного стану – рух викликає у людини особливий стан, що характеризується збудженням, зміною вражень, відчуттям мети. Збільшення швидкості стимулює емоційне збудження.

Ландшафтно-екологічні принципи включають: *принцип вписування вулиці* як антропогенного об'єкта в ландшафт, *принцип збереження природних форм* і *принцип розкриття природних і антропогенних форм* з траси дороги під час руху.

Генетичний принцип взаємозв'язку, наступності й оновлення, що полягає у знаходженні балансу між існуючими та новими об'єктами та їх вдалому поєднанні в просторовому коридорі вулиці, будівництво нових і збереження існуючих об'єктів ландшафтних ситуацій.

Принцип композиційного підходу, що полягає в необхідності єдиного підходу до композиції вулично-дорожнього середовища та використання під час його організації методу динамічної композиції. Глядач візуально сприймає окремі елементи дорожнього середовища, але в той же час він може оцінювати всю візуальну картину як єдину.

Економічний принцип – досягнення економічно обґрунтованих доцільних рішень при проектуванні елементів благоустрою.

Принцип моделювання просторового коридору вулиці. Для комплексного визначення розташування елементів благоустрою пропонується розробити модель просторового коридору вулиці, розподілити його на чотири підкоридори, а кожен групу елементів розміщувати у відповідному підкоридорі. Це буде сприяти структуруванню елементів уздовж магістралі та штучному спрямуванню погляду водія спочатку на елементи, що відповідають за безпеку та безперервність руху (*елементи I-го рівня важливості*), а потім на необхідні елементи, що забезпечують зручність руху (*елементи II-го рівня важливості*) та приносять естетичне задоволення (*елементи III-го рівня важливості*). Таким чином, водію буде простіше орієнтуватися в дорожньому середовищі, що оптимізує психологічне навантаження водія.

Отже, використання всіх цих принципів розміщення елементів благоустрою вулично-магістральної мережі міст сприятиме вирішенню пріоритетних державних завдань, направлених на підвищення безпеки руху, створення необхідних умов зручності, покращення естетичного вигляду вулично-дорожнього середовища.